

Snakk om det å snakke

Disse aktivitetene kan brukes til å få elever til å tenke sammen på ulike former for samtaler og å avgjøre hva slags former for samtaler som passer i ulike situasjoner.

Ressurser

1. **Oppstartaktivitet:** Hva kan jeg si om det å snakke sammen? (Print ut et eksemplar til hver elev)
2. **Gruppearbeid:** Ordkort for samtaler (Printes ut, og klipp ut ordkortene - et sett til hver gruppe)
3. **Tilleggsaktiviteter:** Aktiviteter som kan gjøres på skolen eller hjemme.

Mål

- Å tenke i fellesskap om ulike former for samtaler
- Å avgjøre hva slags samtale som passer til forskjellige spesifikke hensikter

Helklasse 1

Introduser timen med å understreke for elevene at det spesifikke målet med denne undervisningsøkta er å definere noen måter å snakke på, når de kan være nyttige og hvorfor.

Elevene samarbeider med en partner for å hjelpe hverandre med lesing og ideer, og alle skal fylle ut [1. Oppstartsaktivitet](#). Det er ikke noe rett eller galt svar på denne oppgaven, og staving og presentasjon er ikke viktig. Be elevpar om å dele og diskutere ideene sine med et annet par. Hvilke svar er like? Hvilke er annerledes? Hvorfor? Hvilke er interessante og kan deles med hele klassen?

Gjennomfør deretter en klassediskusjon der elevpar og enkeltpersoner kan bidra med sine idéer. Hvis det passer seg, prøv å få frem viktigheten av det å føre samtaler:

- som et middel til å hjelpe oss til å tenke sammen
- som en måte å tenke og resonnerer høyt – noe som er svært viktig i utdanning
- som en måte alle kan lære av hverandre på, slik at alle gjør det bedre

Forklar gruppearbeidsoppgaven.

Gruppearbeid

Gi hver gruppe et sett med kort ([2 - Ordkort](#)) og et stort ark delt inn i 4 ruter. (Alternativt kan du for eksempel bruke: 4 bokser, ringer, A4-ark, tråd og lærertyggis for å dele inn i pulten i 4 områder).

Be gruppene navngi de fire rutene:

Sosial prat	Uenighet	Diskusjon	Annet
-------------	----------	-----------	-------

Oppgaven går ut på å se over ordkortene, snakke sammen for å bli enige, og deretter feste kortet til en av de fire gruppene. Ordbøker kan tas i bruk om nødvendig. Noen ord kan passe til mer enn én kategori. Det er ingen fasitsvar på denne oppgaven.

Helklasse 2

Be en gruppe om å lese opp sin liste av ord inn under kategorien sosial prat. Andre grupper bør samtidig sjekke ordene de har festet til denne kategorien. Be gruppene om begrunnelser for å inkludere ord som andre grupper ikke er enig i. Gjenta denne prosessen med de andre kategoriene, og avslutt med ruten diskusjon.

Spør gruppene om hva slags samtale deres gruppe benyttet seg av for å gjøre jobben med å sortere ut ordene:

- Kan de gi eksempler på utspørring, resonnering, forhandling og krancling?
- Hva slags form for samtale er mest effektiv i problemløsning?

- Hvilken form for samtale skjer oftest i grupper, for eksempel når de arbeider med datamaskinen / i spill / i arbeid med pensum?
- Hvordan tror klassen at læreren forventer at de snakker sammen når de samarbeider?
- Hvorfor er samtaler i klasserommet ofte sosialt? Hvordan påvirker dette hvordan vi tenker sammen?
- Liker elevene gruppearbeid og synes de det er nyttig, eller synes de det er vanskelig? Hvorfor?
- Har noen av vanskelighetene å gjøre med hvilken type samtale som foregår?

Diskuter utfordringer knyttet til turtaking, dominans, vegring mot å bidra, distraksjon. Gjør elevene klar over hvilke former for samtale som finnes og be dem prøve å finne eksempler frem til neste undervisningsøkt.

Oppsummer målene med denne timen og sjekk om elevene føler at disse er oppnådd.

Avsluttende aktivitet

Be gruppene om å snakke sammen og lage to lister:

- Måter folk kommuniserer på, uten å faktisk snakke og lytte
- Måter dyr kommuniserer på, da de ikke benytter seg av språk slik som mennesker gjør

1. Oppstartaktivitet:

Hva kan vi si om det å snakke sammen? Skriv en kommentar til hvert spørsmål.

a) Samtaler omkring oss

Hvorfor snakker folk sammen?	
Vil du beskrive deg selv som flink til å snakke? Hvorfor / hvorfor ikke?	
Blir du noen gang bedt om å slutte å snakke? I så fall, hvem ber deg om det? Og hvorfor?	
Når er det å snakke sammen spesielt viktig?	
Kjenner du noen som det er lett å snakke med? I så fall, kan du beskrive hvorfor?	
Kan du komme på et eksempel på når det har vært vanskelig å snakke eller å lytte?	

b) Å bruke samtaler

Er det å snakke like viktig som å lese og skrive?	
Har du på skolen snakket om hvordan man har en samtale?	
Blir du bedt om å snakke i timen? I så fall, i hvilke timer?	
Kan du tenke på grunner til hvorfor det å snakke sammen om skolearbeid er nyttig?	
Hva slag oppgaver kan du få gjort ved å snakke?	
Hvor mange språk kan du?	

c) Kommunikasjon

Hva skjer når noen snakker, men ingen andre lytter?	
Hva er forskjellen mellom det å snakke og det å skrive?	
Hva er likheter og forskjeller mellom e-post, SMS og samtaler?	
Når er det viktig å være stille?	
Hvorfor er stillhet viktig noen steder?	
Er det noen mennesker som liker stillhet bedre enn andre? Liker du at det er stille?	
Hvorfor er det å snakke sammen en god måte å kommunisere på?	

2. Gruppearbeid: Ordkort

Skryte	Spørre	Snakke om
Småprate	Kommandere	Kommentere
Skravle	Surmule	Være frekk
Samtale	Uenighet	Tilstå
Kreve	Begrunne	Overbevise
Dialog	Be om	Snakke utydelig
Undersøkende	Forklare	Skrike
Forklare	Krangle	Utfordre
Sladre om	Hevde	Hviske
Le	Diskutere	Mumle
Insistere	Rope	Mening
Minne på	Utskjelling	Informere
Stamme	Argumentere	Frese
True	Inngå kompromiss	Besvare
Pjatte	Overtale	Forhandle
Svare	Fortelle	Stille spørsmål

3. Tilleggsaktiviteter

- Hjemme kan elevene snakke med foreldre / slektninger og beskrive erfaringene sine i klasserommet eller i hjemme - når var snakk tillatt, oppmuntret, eller frarådet.
- Hjemme kan elevene finne ut av hvor gamle de var da de begynte å snakke, og se om noen husker deres første ord, eller noe morsomt de sa som små. Elevene kan også observere hvordan et yngre medlem av familien snakker, for å se hvordan de lærer å si nye ord.
- Elever som kan mer enn ett språk kan bli bedt om å beskrive hvordan de velger hvilket språk å bruke når de skal snakke. Hvilke problemer har de møtt på? Hvilke problemer har enspråklige elever møtt på når de har vært i utlandet?
- Undersøk tegnspråk for hørselshemmede.
- Elevene kan finne ut mer om koder for å kommunisere, som blant annet morse, semafor, o.l. Dans og drama kan brukes til å forklare «kroppsspråk». Hvilke begrensninger finner vi sammenlignet med talespråk? Hva er styrken ved å bruke kroppsspråk?
- Be elevene sammenligne tekstmeldinger, Snap-meldinger, e-post, samtaler og brev.
- Tegneserier inneholder blant annet snakkebobler. I noen tegneserier brukes språket på en kreativ måte for å formidle lyd eller handling. Analyser ordene som brukes til å formidle tale. Hvordan er de skrevet? Og på hvilken måte gir de ulike snakkeboblene mening?